

UNGDOM OG KRIMINALITET i Kristiansand

Trendrapport 2017

POLITIET

Formål

Trendrapporten utgis årlig og omhandler kriminalitet blant ungdom under 18 år i Kristiansand og beskriver tall og funn i 2017.

Vurderingene som er gjengitt i trendrapporten er gjort i samarbeid mellom Forebyggende avsnitt ved Kristiansand politistasjon, Kristiansand kommunes kriminalitetsforebyggende koordinator

ved By- og samfunnsenheten, og Kriminalitetsforebyggende team i barneverntjenesten.

Formålet med rapporten er å fremskaffe gyldig og oppdatert kunnskap om ungdom som begår lovbrudd i Kristiansand. Ønsket er at denne kunnskapen skal bidra til en god målretting av det kriminalitetsforebyggende arbeidet. Et sen-

tralt poeng er å registrere utviklinger og trender for å være i forkant av problemområder. Arbeidet med trendrapporten vil også sikre en bredere og mer systematisk kontakt med mange av de som til daglig jobber med ungdom. I tillegg vil rapporten kunne bidra til kunnskap om valg av innsatsområder for barn og unge.

Metodikk og oppbygging

Rapporten inneholder både kvantitativ og kvalitativ informasjon. Den kvantitative informasjonen kommer i sin helhet fra politiets statistikk og gjelder for lovbrudd som er gjort i Kristiansand kommune. Statistikken baserer seg på anmeldte saker som er hentet ut fra politiets straffesaksregister. I de registrerte sakene var de anmeldte under 18 år på gjerningstidspunktet.

Den kvalitative informasjonen bygger i hovedsak på Kriminalitetsforebyggende team sin kommunikasjon med et utvalg på 27 kontaktpersoner ved instanser og aktører som jobber med barn og unge i deres hverdag. Dette dreier seg om byens ungdomskoler og videregående skoler, barneverntjenesten, fritidsetaten, helse- og sosialarbeidere, konfliktrådet, Natteravnene og frivillige aktører. I tillegg til sin jevnlige kontakt

med instansene, gjennomfører Kriminalitetsforebyggende team en halvårlig registrering hvor kontaktpersonene gir sine inntrykk om ungdom og kriminalitet. Denne registreringen gjennomføres ved hjelp av en egen sjekklister. Den kvalitative informasjonen suppleres også med inntrykk fra "Torsdagsmøtet", et ukentlig koordineringsmøte som politiet arrangerer sammen med Agder Friomsorg, Konfliktrådet, Grunnskolenes pedagogiske støttetjeneste, Ungdomstjenesten og Barneverntjenesten/Kriminalitetsforebyggende team. Rapporten henter også informasjon fra en egen referansegruppe som møtes i forkant av hver rapportering.

Rapporten starter med en presentasjon av **hovedtrender og hovedutfordringer**. Dette er et sammendrag av de mest sentrale punktene rapporten peker på.

Deretter følger tre hovedoverskrifter som vil gå igjen i trendrapportene:

- **Lovbrudd blant unge**
- **Alder, kjønn og etnisitet ***
- **Steder, miljøer og situasjoner**

Disse overskriftene vil ha den samme disposisjonen. Den begynner med en grafisk presentasjon av politiets tall, fortsetter med en situasjonsbeskrivelse og avsluttes med en vurdering av utfordringer og utviklingstrekk. Til sist i rapporten presenteres et punkt som også i år er et aktuelt tema: **Unge gjengangere**, om ungdom som er registrert med fem forhold eller mer i 2017. Et nytt avsnitt i år er en beskrivelse av mulig opprettholdende faktorer for beskrevne utfordringer.

Fakta om ungdom i Kristiansand*

- I Kristiansand bor det 20 033 barn og unge under 18 år.
- Disse er fordelt på 10 322 gutter og 9 711 jenter.
- 28 prosent bor i Vågsbygd, 45 prosent bor i Sentrum/ Lund, 27 prosent bor i Randesund og Tveit
- Det bor ca. 3785 barn og unge i Kristiansand som er innvandrere, eller norskfødt med innvandrerforeldre.
- I Kristiansand er det 12 ungdomsskoler med 3 200 elever og fire offentlige videregående skoler med 3700 elever.

* Tall hentet fra Statistisk sentralbyrå, Kristiansand kommune og Vest-Agder fylkeskommune.

* Etnisitet. Standard fra SSB. B. innvandrere, C. norskfødt med innvandrerforeldre.

* Antall saker, kriminalitetstyper og personer kan være litt ukorrekte på grunn av skjærmede saker.

Hovedtrender og hovedutfordringer 2017

- Antall ungdom registrert for lovbrudd har økt fra 228 i 2016 til 239 i 2017.

Kjønnsfordelingen er 181 gutter og 58 jenter. I 2016 var det 147 gutter og 81 jenter.

- **Av 239 ungdommene bor 153 i Kristiansand kommune. 37 ungdommer fra omkringliggende kommuner og 49 ungdommer fra andre steder i landet, er registrert for lovbrudd i Kristiansand.**

I 2016 var fordelingen på ungdom registrert for kriminalitet og bosted slik: Av 228 ungdom var 169 bosatt i Kristiansand. 31 ungdommer kom fra omkringliggende kommuner og 28 fra andre steder i landet.

- I 2017 var 185 ungdommer mellom 15 og 17 år, og dermed strafferettslig ansvarlig. Året før var dette antallet 152 ungdommer. Gutter på 16 år dominerer når det gjelder registrerte lovbrudd.

Det er for det meste saker knyttet til hasj/marihuana bruk, trusler og vold knyttet til guttene. Når det gjelder jentene så er det hovedsakelig mindre tyveri, men også voldssaker og narkotikasaker.

- Av totalt 239 ungdommer som ble registrert for lovbrudd i 2017, var 108 ungdom innvandrere, eller norskfødt med innvandrerforeldre, det er 27 flere enn året før.

Kjønnsfordelingen er 17 jenter og 91 gutter.

Det er en klar økning på antall gutter som er registrert for lovbrudd, de fleste av disse er mellom 16 og 17 år.

- Registrerte saker begått av mindreårige viser en økning fra 329 saker til 462 i 2017. En økning på 133 saker. Det er økning på alle kriminalitetstyper med unntak av vinning. Det er uro-

vekkende at den største økningen er på voldssaker.

- **Utviklingstrekk på voldssaker fra 2016 til 2017:**

Det er en stor økning i registrerte voldssaker fra 74 saker til 105 saker. Økningen har vært størst på kroppskrenkelser, en økning fra 24 saker til 40 saker.

Det er også økning på vold og forulemping av offentlig tjenestemenn/politi. Fra 11 voldssaker til 16 saker. Forulemping har økt fra 5 til 14 saker.

Antall registrerte ran har økt fra 1 til 8. Fra 2 til 1 drap begått av mindreårig. Det er 21 saker med trusler, det samme som året før.

- **I Kvadraturen** er det registrert økt kriminalitet. Fra 157 saker i 2016 til 239 i 2017. En økning på 82 saker.

Det er størst økning på saker med vold fra 34 til 66 saker.

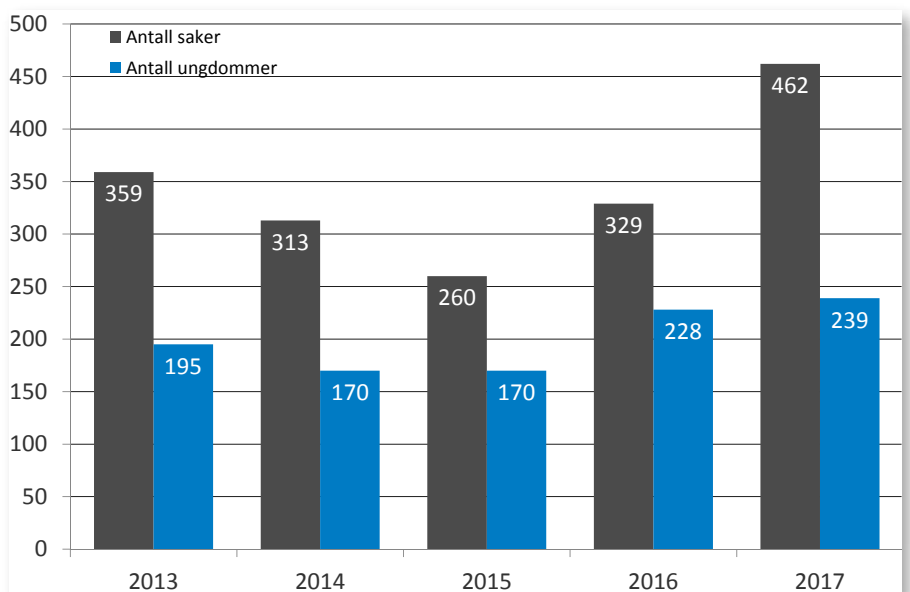
De mest alvorlige voldssakene gjelder trusler, 9 saker, vold 28 saker, vold og forulemping av offentlige tjenestemenn/politi 32 saker.

Kriminalitetstypen annen har økt fra 20 til 77 saker, av disse sakene gjelder 42 saker brudd på oppholdsforbud i Kvadraturen.

«Det er 24 narkotikasaker og 65 vinningssaker, det er litt nedgang sammenliknet med året før.

- Det har vært økende og store utfordringer knyttet til ungdom og registrert kriminalitet fra andre og omkringliggende kommuner. Noen av disse er bosatt i institusjoner i Agder og har begått kriminalitet i Kristiansand. Disse ungdommene er det ofte vanskelig å håndtere, da vi i utgangspunktet har lite eller ingen kjennskap til deres problematikk og oppfølgingsbehov. Det er lite som skal til før disse ungdommene treffer ungdom som er bosatt i Kristiansand, som har sine utfordringer når det gjelder rus og kriminalitet. Det er en positiv endring at det er nedgang på kriminalitet begått av ungdom bosatt i Kristiansand.

- Det har vært flere avtalte slåsskamper på dagtid i det offentlige rom mellom elever fra ulike ungdomskoler og videregående skoler. En kan ha fått rollen som « dommer» og svært mange er

Antall saker og antall ungdom fra 2013 til 2017.

▶ tilskuere. Det blir tatt bilder og filmer, som deles på sosiale medier. I flere slåsskamper har det vært utført grov vold.

- Flere kontaktpersoner uttrykker økt bekymring for en liten gruppe med minoritetsgutter som er involvert i rus, tyveri, trusler og vold. Vold mot både tilfeldige ofre, utvalgte ofre og mot offentlige tjenestemenn/ politi. De spiller på frykt og det virker som de ofte er ute etter bråk. Det er lite som skal til før det blir en voldssituasjon, en kommentar eller ett blikk kan være nok. Alkohol/sprit og/eller hasj er ofte en medvirkende faktor i disse voldshendelsene.

- Flere kontaktpersoner fra videregående skole informerer om økt bekymring

for hasjbruk blant elever. Utfordringene knyttet til hasjbruk ser ut til å være størst i aldersgruppen fra 16 år og oppover.

Det informeres også om ungdom som bruker kokain, amfetamin, MDMA og tabletter, men det gjelder et fåtall. Det er hovedsakelig cannabis/hasj som er det narkotiske stoffet som brukes blant ungdom. I tillegg kommer alkohol/ sprit, som brukes ukritisk, og i store mengder av enkelte ungdom. Det er lett tilgjengelig og kombineres ofte med hasj.

- I 2017 er 239 ungdommer registrert med totalt 529 forhold.

Antall gjengangere har økt fra 13 til 20 i 2017.

Samlet sett står de bak 210 forhold begått i 2017. Den mest aktive står bak 40 forhold.

De fleste av gjengangerne har kontakt med Barneverntjenesten for Kristiansandsregionen, eller med barneverntjeneste andre steder i landet. Det er 2 jenter og 18 gutter. De aller fleste av gjengangerne er minoritetsgutter.

Av de 20 gjengangerne så var 5 av disse betegnet som gjenganger også i 2016. ■

Lovbrudd blant unge

Situasjonsbildet

Antall registrerte saker begått av mindreårige, viser en økning fra 329 saker i 2016 til 462 i 2017, en økning på 133 saker. Alle kriminalitetstyper viser økning med unntak av vinningskriminalitet. Det er urovekkende at den største økningen er på voldssaker.

Antall ungdommer som er registrert for lovbrudd har økt fra 228 til 239 ungdommer i 2017, en økning på 11 ungdommer. En ungdom teller da én gang uavhengig av antall saker.

Det varierer fra år til år hvilke måneder det blir registrert mest kriminalitet. Det

er derfor vanskelig å se noe mønster i dette. I 2017 er det registrert mest kriminalitet i april, mai og september.

Det har over flere år vært nedgang på registrert kriminalitet begått av ungdom, de siste to årene har det vært en økning.

Politiet sin innsats og fokus vil i stor grad påvirke kriminalitetsstatistikken når det gjelder narkotika og trafikksaker.

VINNINGSKRIMINALITET

Registrert vinningskriminalitet er redusert fra 154 til 148 saker i 2017. Sakene som dominerer også i 2017 er

tyveri eller mindre tyveri, fra butikk eller annet salgssted.

Majoriteten av kontaktpersonene formidler at situasjonen i store trekk er uendret. I denne sammenheng betyr det få, eller ingen saker med tyveri.

Enkelte kontaktpersoner beskriver derimot at det har vært en liten økning i tyveri av penger, klær, datautstyr og mobiltelefoner, fra garderobes ved skoler og tyveri fra nærbutikk. Andre kontaktpersoner informerer om litt økning i stjeling fra hverandre i festsammenheng. Det dreier seg da om klær, busskort og bankkort, som har blitt brukt til å bestille varer på nett. ▶

► NARKOTIKA

Registrerte narkotikasaker har økt fra 37 til 49 saker i 2017. Det er størst økning på bruk og besittelse.

Politiet er kjent med at det brukes cannabis, herunder hasj og marihuana blant ungdom i alle miljø og i alle bydeler. Enkelte ungdom eksperimenterer også med amfetamin og tabletter. Dette bekreftes også av kontaktpersonene.

Som nevnt tidligere vil politiets innsats og fokus i stor grad påvirke disse tallene.

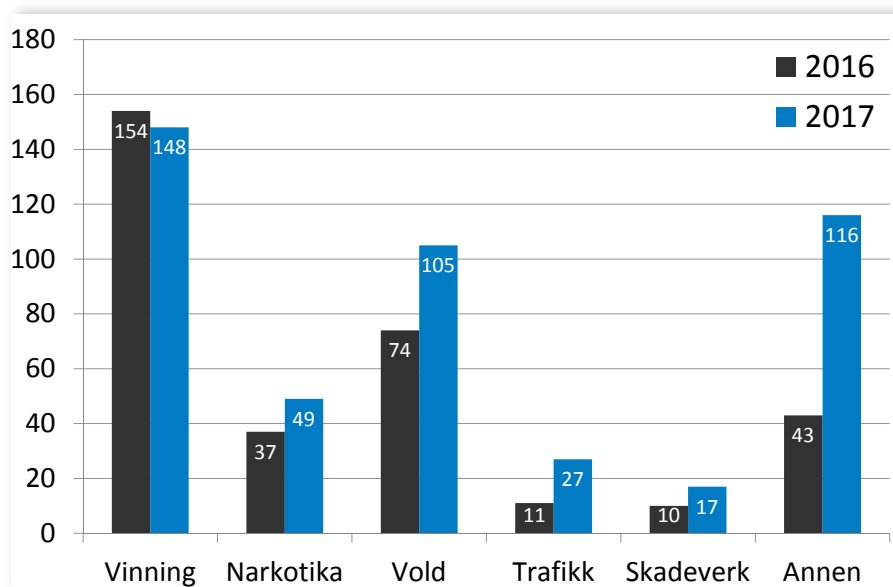
Majoriteten av kontaktpersonene uttrykker stabil bekymring for ungdoms utprøving av cannabis/ hasj. De opplever at ungdom fra ulike miljø er eksponert for denne typen rusmiddel. Hasj beskrives som lett tilgjengelig, at det brukes i det daglige så vel som i festsammenheng, og at det har blitt en større del av ungdoms hverdag. Kontaktpersoner fra ulike ungdomskoler gir uttrykk for at det er mindre bekymring for hasjbruk i denne aldersgruppen høsten 2017, enn våren 2017. Det kan ha sammenheng med at de elevene som var involvert i hasjbruk våren 2017 nå går på videregående skole. Flere kontaktpersoner fra videregående skole informerer om økt bekymring for hasjbruk blant elever. Utfordringene knyttet til hasjbruk ser ut til å være størst i aldersgruppen fra 16 år og oppover.

Ungdom som bruker kokain, amfetamin, MDMA og tabletter er fortsatt en aktuell problemstilling, men det gjelder et fåtall. Det er hovedsakelig cannabis/ hasj som er det narkotiske stoffet som brukes blant ungdom. I tillegg kommer alkohol/ sprit, som brukes ukritisk, og i store mengder av enkelte ungdom. Det er lett tilgjengelig og kombineres ofte med hasj.

VOLD

Utviklingstrekk når det gjelder voldssaker fra 2016 til 2017:

Det er en stor økning i registrerte voldssaker fra 74 saker til 105 saker.

Antall saker og type lovbrudd i 2016 og 2017.

Økningen har vært størst på kroppskrenkelse, en økning fra 24 saker til 40 saker.

Økningen har også vært stor på vold og forulemping av offentlig tjenestemenn/ politi. Fra 11 voldssaker til 16 saker. Forulemping fra 5 saker til 14 saker.

Antall registrerte ran har økt, fra 1 til 8 saker.

Fra 2 til 1 drap begått av mindreårig.

Det er 21 saker med trusler, det samme som året før.

Majoriteten av kontaktpersonene melder om økning når det gjelder hendelser med vold og slåssing. Det uttrykkes stor bekymring for hvor grov vold som blir utført ved slåssing.

Ulike kontaktpersoner opplever at det er lavere terskel blant ungdom i enkelte miljø for å løse konflikter med slåssing. Volden blir bagatellisert og beskrevet av ungdom som en ungdomsgreie, «det er sånn vi gjør det».

Andre kontaktpersoner beskriver hendelser med voldstrusler, hvor ungdom

truer med andre, det kan være venner, eller eldre søsken.

Det blir også beskrevet situasjoner hvor ungdom har blitt truet med vold av andre ungdommer via sosiale medier, på grunn av noe som er sagt, gjort, sendt av bilder, skylder penger, eller hvis ikke de selger narkotika.

Voldssakene har ulike utgangspunkt og kan beskrives på følgende måte:

- Det har vært flere avtalte slåsskamper på dagtid i det offentlige rom mellom elever fra ulike ungdomskoler og videregående skoler. En kan ha fått rollen som «dommer» og svært mange er tilskuere. Det blir tatt bilder og filmer, som blir delt på sosiale medier. I flere slåsskamper har det vært utført grov vold.
- Det kan være interne oppgjør mellom ungdom, hvor konflikten har begynt på sosiale medier. Eller konflikt knyttet til en kjæreste, venn eller til gjeld.
- Vold og ran mot tilfeldige forbipasserende, både jevngamle og voksne.
- Vold mot utvalgte ungdom, som er

spesielt sårbare på grunn av sosiale og læremessige utfordringer.

- Vold og trusler mot offentlig tjenestemenn/ politi.
- Vold/slåssing mellom ungdom fra Kristiansand og ungdom fra andre og omkringliggende kommuner, noen av disse kan være ungdom som bor på institusjon.
- Vold, slåssing mellom ungdom fra Kristiansand, minoritetsgutter mot etnisk norske gutter.

- Det er guttene som dominerer når det gjelder voldssaker, men det er også jenter som er involvert i slåssing. Enkelte jenter er ofte i nærheten av der hvor det er vold og slåssing, som støtte til guttene. Det har vært flere hendelser hvor jentene, ved bruk av vold, har forsøkt å hindre politiet i å løse opp i en konflikt.

- Alkohol og/eller hasj er ofte en sterkt medvirkende faktor i voldssakene.
- De fleste voldssakene er registrert i Kvadraturen

Barneverntjenesten opplever at antall saker med familievold, hvor barn og unge blir utsatt for vold, eller er vitne til vold, har hatt en stor økning i 2017. Meldinger som omhandler familievold utgjør 1/ 3 del av totalt antall meldinger til barneverntjenesten, året før utgjorde det 1/ 4 del.

Dette går på tvers av alder, og rammer hele familien. Det er stor bekymring for hva familievold kan gi av skader for de involverte, både på kort og lang sikt. Det er en økt risiko for at disse barna på et senere tidspunkt i livet selv kan utøve vold. ►

TRAFIKKLOVBRUDD

Det er en økning på trafikksaker fra 11 saker i 2016 til 27 i 2017.

De fleste sakene gjelder kjøring uten gyldig førerkort, 11 saker og ikke stoppet for trafikk kontroll, 8 saker.

Politiets innsats vil påvirke tallene når det gjelder trafikksaker.

Majoriteten av kontaktpersonene har ingen opplysninger når det gjelder trafikklovbrudd.

Enkelte kontaktpersoner beskriver bekymring for ungdom som ukritisk sitter på med venner som kjører bil i beruset tilstand. Andre kontaktpersoner er bekymret for ungdom som kjører bil, eller moped uten gyldig førerkort. Det nevnes også enkelte hendelser med ungdom som kjører sparkesykkel med innsett gressklippermotor.

SKADEVERK

Antall saker med skadeverk har økt fra 10 saker i 2016 til 17 i 2017.

Det er hovedsakelig skadeverk på, eller i bygning, 11 saker.

Majoriteten av kontaktpersoner melder om uendret situasjon.

I denne sammenheng betyr det få, eller ingen saker med skadeverk.

Enkelte kontaktpersoner informerer om litt økning i skadeverk, som tagging, brannpåsettelse, samt skadeverk, på eller i bygning.

ANNEN KRIMINALITET

I tabellen og i beskrivelsen av annen kriminalitet, blir annen kriminalitet slått sammen med økonomisaker, undersøkelse og sedelighet. Samlet sett utgjør det 116 saker.

Det er registrert en økning på annen kriminalitet fra 35 saker i 2016 til 99 i 2017. Inn under annen kriminalitet gjelder blant annet ordensforstyrrelse, brudd

på identifikasjonsplikten, brudd på oppholdsforbud, ulovlig bevæpning på offentlig sted, hensynsløs atferd og unnlatt å etterkomme politiets pålegg.

42 av disse sakene gjelder brudd på oppholdsforbud i Kvadraturen.

Bæring av kniv på offentlig sted har økt fra 7 til 12 saker, og sedelighetssaker har økt fra 1 til 6 saker i 2017.

Utfordringer og utviklingstrekk

- Flere kontaktpersoner fra videregående skole informerer om økt bekymring for hasjbruk blant elever. Utfordringene knyttet til hasjbruk ser ut til å være størst i aldersgruppen fra 16 år og oppover.

Det informeres også om ungdom som bruker kokain, amfetamin, MDMA og tablett, det gjelder et fåtall. Det er hovedsakelig cannabis/ hasj som er det narkotiske stoffet som brukes blant ungdom. I tillegg kommer alkohol/ sprit, som brukes ukritisk og i store mengder av enkelte ungdom. Det er lett tilgjengelig og kombineres ofte med hasj.

- Det har vært flere avtalte slåsskamper på dagtid i det offentlige rom mellom elever fra ulike ungdomskoler og videregående skoler. En kan ha fått rollen som «dommer» og svært mange er tilskuere. Det blir tatt bilder og filmer, som blir delt på sosiale medier. I flere slåsskamper har det vært utført grov vold.

• Utviklingstrekk fra 2016 til 2017:

Registrerte saker begått av mindreårige viser en økning fra 329 til 462 saker. En økning på 133 saker.

Antall ungdommer registrert for kriminalitet har økt fra 228 til 239. En økning på 11 ungdommer.

Det er økning på alle kriminalitetstyper med unntak av vinningskriminalitet.

Det er urovekkende at den største økningen er på voldssaker.

Registrerte voldssaker har økt fra 74 til 105 saker.

Økningen har vært størst på kroppskrenkelse, en økning fra 24 saker til 40 saker.

Økningen har også vært stor på vold og forulemping av offentlig tjenestemenn/ politi,

Fra 11 voldssaker til 16 saker. Forulemping, fra 5 saker til 14 saker.

Antall registrerte ran har økt fra 1 til 8.

Fra 2 til 1 drap begått av mindreårig.

Det er 21 saker med trusler, det samme som året før.

- I tabellen og i beskrivelsen av annen kriminalitet, blir annen kriminalitet slått sammen med økonomisaker, undersøkelse og sedelighet. Så samlet sett utgjør det 116 saker.

Det er registrert en økning på annen kriminalitet fra 35 saker i 2016 til 99 i 2017.

Det gjelder blant annet ordensforstyrrelse, brudd på identifikasjonsplikten, brudd på oppholdsforbud, ulovlig bevæpning på offentlig sted, hensynsløs atferd og unnlatt å etterkomme politiets pålegg.

42 av disse sakene gjelder brudd på oppholdsforbud i Kvadraturen.

Bæring av kniv på offentlig sted har økt fra 7 til 12 saker, og sedelighetssaker har økt fra 1 til 6 saker i 2017. ■

Alder, kjønn og etnisitet

Situasjonsbildet

Tallene fra politiet viser at 239 ungdommer er registrert for lovbrudd i 2017. Kjønnfordelingen er som vist i tabellen, 181 gutter og 58 jenter. I 2016 var det 147 gutter og 81 jenter. Det er en klar økning på antall gutter og nedgang på antall jenter.

BOSTED TIL UNGDOM OG REGISTRERTE LOVBRUDD:

Av 239 ungdommer bor 153 i Kristiansand kommune. 37 ungdommer fra omkringliggende kommuner og 49 ungdommer fra andre steder i landet, er registrert for lovbrudd i Kristiansand.

Året før var fordelingen på ungdom registrert for lovbrudd og bosted slik: Av 228 ungdom så var 169 bosatt i Kristiansand.

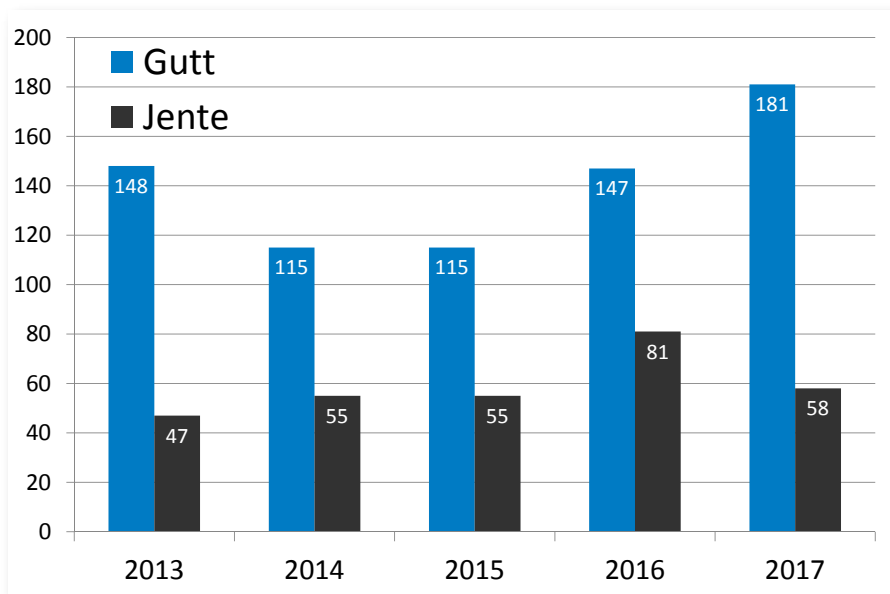
31 ungdommer kom fra omkringliggende kommuner og 28 fra andre steder i landet.

Det har vært økende og store utfordringer knyttet til ungdom og registrert kriminalitet fra andre og omkringliggende kommuner. Noen av disse er bosatt i institusjoner i Agder og har begått kriminalitet i Kristiansand. Disse ungdommene er det ofte vanskelig å håndtere da vi i utgangspunktet har lite, eller ingen kjennskap til deres problematikk og oppfølgingsbehov. Det er lite som skal til før disse ungdommene treffer ungdom som er bosatt i Kristiansand, som har sine utfordringer når det gjelder rus og kriminalitet. Det er en positiv endring at det er nedgang på registrert kriminalitet begått av ungdom bosatt i Kristiansand.

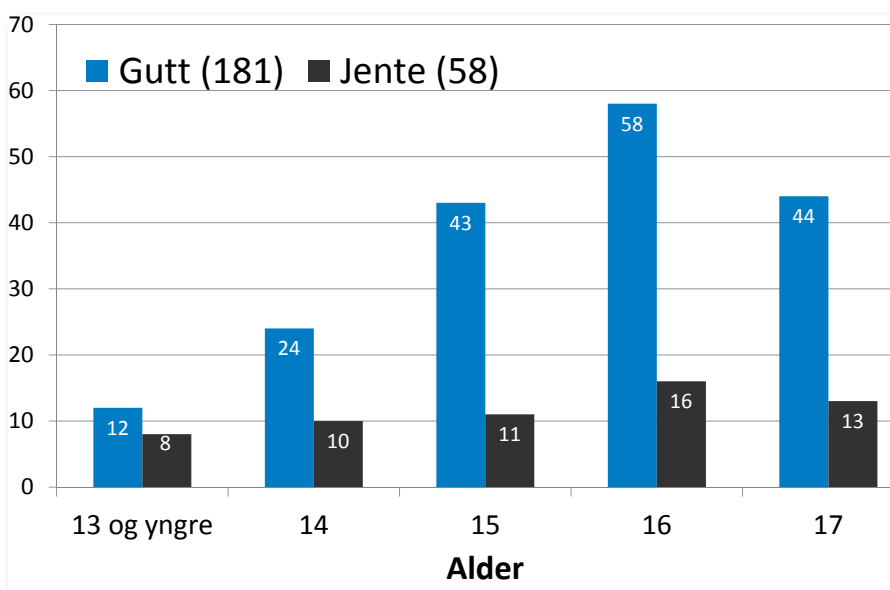
I 2017 viser aldersfordelingen at 54 ungdommer var under kriminell lavalder, som er 15 år.

Året før var 76 ungdommer under kriminell lavalder. Vi ser en klar nedgang på antall ungdom under 15 år som er registrert for lovbrudd.

Det er hovedsakelig mindre tyveri og skadeverksaker som registreres på

Antall personer registrert for lovbrudd fra 2013 til 2017 fordelt på alder og kjønn.

Antall personer registrert for lovbrudd i 2017 fordelt på alder og kjønn.

ungdommer under 15 år, men det kan også være saker med trusler, vold og narkotika.

I 2017 var 185 ungdommer mellom 15 og 17 år, og dermed strafferettslig ansvarlig. Året før var dette antallet 152 ungdommer. Gutter på 16 år dominerer når det gjelder registrerte lovbrudd.

Det er for det meste saker knyttet til narkotika, trusler og vold knyttet til gut-

tene. Når det gjelder jentene så er det hovedsakelig mindre tyveri, men også voldssaker og narkotikasaker.

Flere kontaktpersoner uttrykker økt bekymring for en liten gruppe med minoritetsgutter, som er involvert i rus, tyveri, trusler og vold. Vold mot både tilfeldige ofre, utvalgte ofre og mot offentlige tjenestemenn/politi. De spiller på frykt og det virker som de ofte er ute etter

► bråk. Det er lite som skal til før det blir en voldssituasjon, en kommentar eller et blikk kan være nok. Alkohol og/eller hasj er ofte en medvirkende faktor i disse voldshendelsene. Dette gjelder stort sett ungdom som er hjemmeboende i Kristiansand, men også ungdom som bor på institusjon i Kristiansand, eller omkringliggende kommuner.

Enkelte jenter går sammen med disse guttene og er ofte tilstede ved voldshendelser, som støtte til guttene.

Fellestrekk for disse ungdommene er at de er sårbare på ulike måter. De strever med skolen, strever psykisk, drikker mye alkohol, røyker hasj og bærer på traumer. De har få eller ingen faste aktiviteter på fritiden. Flere har vanskelige hjemmeforhold og lite struktur i hverdagen. Noen oppleves svært grenseutprøvende for foreldrene, venner betyr alt. Det kan virke som de søker et fellesskap med hverandre, om det å være utenfor.

Så og si alle kontaktpersonene gir uttrykk for at ungdom som sliter med sin psykiske helse er en stor utfordring også i 2017. Det gjelder flest jenter, men flere kontaktpersoner beskriver at de ser flere gutter som sliter psykisk.

Kontaktpersoner beskriver ungdom som opplever ulike former for press om å prestere perfekt i alt de gjør. De opplever at de ikke er gode nok på skolen, i fritiden eller hjemme.

Deres uttrykk for hvordan de har det, vises gjennom angst, søvnproblemer, selvskadning, spiseforstyrrelser, selvmordstanker og skolevegring. Når det gjelder gutter, beskriver flere kontaktpersoner økt bekymring for ensomme gutter. En positiv utvikling er at de opplever at flere gutter tar kontakt med helsesøster for å få hjelp.

Andre kontaktpersoner opplever at ungdom er i et forventningspress om å være tilgjengelige på sosiale medier døgnet rundt. De har inntrykk av at mange går

på akkord med seg selv, fordi frykten for å bli utenfor et fellesskap, fysisk eller på sosiale medier er stor. Mobbing, trakasserende kommentarer, seksuelt nedsettende beskrivelser er et aktuelt tema på sosiale medier, som oppleves vanskelig å avdekke.

Enkelte kontaktpersoner uttrykker bekymring for jenter som ukritisk sender nakenbilder av seg selv til både gutter og jenter de kjenner. Noen gir uttrykk for at de føler seg presset til dette, andre sier at «det er sånn vi gjør det nå». Det blir også beskrevet fra flere kontaktpersoner at enkelte jenter bytter sex med røyk, alkohol, eller andre ønskelige goder. Dette kan være jenter helt ned i 13 årsalderen. Kontaktpersonene opplever at det er vanskelig å snakke med ungdom om dette tema, da det ofte er forbundet med skam.

Det er bekymring for at ungdom, som følge av sosialt og faglig press, kan streve psykisk på en slik måte at de blir mer sårbare for å ta valg i retning rus og

kriminalitet. For noen vil det handle om å selvmedisinere seg for å glemme vonde opplevelser, for andre å søke spenning og nye miljøer.

Av totalt 239 ungdommer som ble registrert for lovbrudd i 2017, var 108 ungdom innvandrere, eller norskfødt med innvandrereforeldre, det er 27 flere enn året før. Kjønnsfordelingen er 17 jenter og 91 gutter.

Tilsvarende tall for 2016 var 18 jenter og 64 gutter.

Registrerte lovbrudd domineres av gutter mellom 16 og 17 år.

Ulike kontaktpersoner uttrykker økende bekymring for etnisk minoritetsungdom og kriminalitet.

De beskriver ungdom som er frustrert over norske regler, ser ikke muligheter for skole og jobb, og opplever seg utenfor. Noen av ungdommene søker sammen i det å være utenfor. Det er bekymring for at de kan velge ulike former

for kriminalitet i desperasjon, eller for å hevde seg.

Andre kontaktpersoner informerer om en uro for minoritetsjenter som opplever en sterk negativ sosial kontroll i hjemmet. Noen av disse jentene gir uttrykk for at de gruer seg til å gå hjem etter skolen, de opplever seg kontrollert hvor de enn går. Noen av dem beskrives som lukket, andre tar kontakt med rådgivere på skolen og forteller hvordan de opplever hverdagen sin.

Utfordringer og utviklingstrekk

- Det har vært økende og store utfordringer knyttet til ungdom og registrert kriminalitet fra andre og omkringliggende kommuner. Noen av disse er bosatt i institusjoner i Agder og har begått kriminalitet i Kristiansand. Disse ungdommene er det ofte vanskelig å håndtere da vi i utgangspunktet har

lite, eller ingen kjennskap til deres problematikk og oppfølgingsbehov. Det er lite som skal til før disse ungdommene treffer ungdom som er bosatt i Kristiansand, som har sine utfordringer når det gjelder rus og kriminalitet.

- Flere kontaktpersoner uttrykker bekymring for en liten gruppe med minoritetsgutter som er involvert i rus, tyveri, trusler og vold. Vold mot både tilfeldige ofre, utvalgte ofre og mot offentlige tjenestemenn/ politi. De spiller på frykt og det virker som de ofte er ute etter bråk. Det er lite som skal til før det oppstår en voldssituasjon, en kommentar, eller et blick kan være nok. Alkohol og/eller hasj er ofte en medvirkende faktor i disse voldssakene. Dette gjelder stort sett ungdom som er hjemmeboende i Kristiansand, men også ungdom som bor på institusjon i Kristiansand eller omkringliggende kommuner.
- 239 ungdommer er registrert for lovbrudd i 2017, 181 gutter, og 58 jenter.

Registrerte lovbrudd domineres av gutter på 16 år.

153 av 239 ungdommene bor i Kristiansand kommune.

37 ungdommer fra omkringliggende kommuner, og 49 ungdommer fra andre steder i landet, er registrert for kriminalitet i Kristiansand.

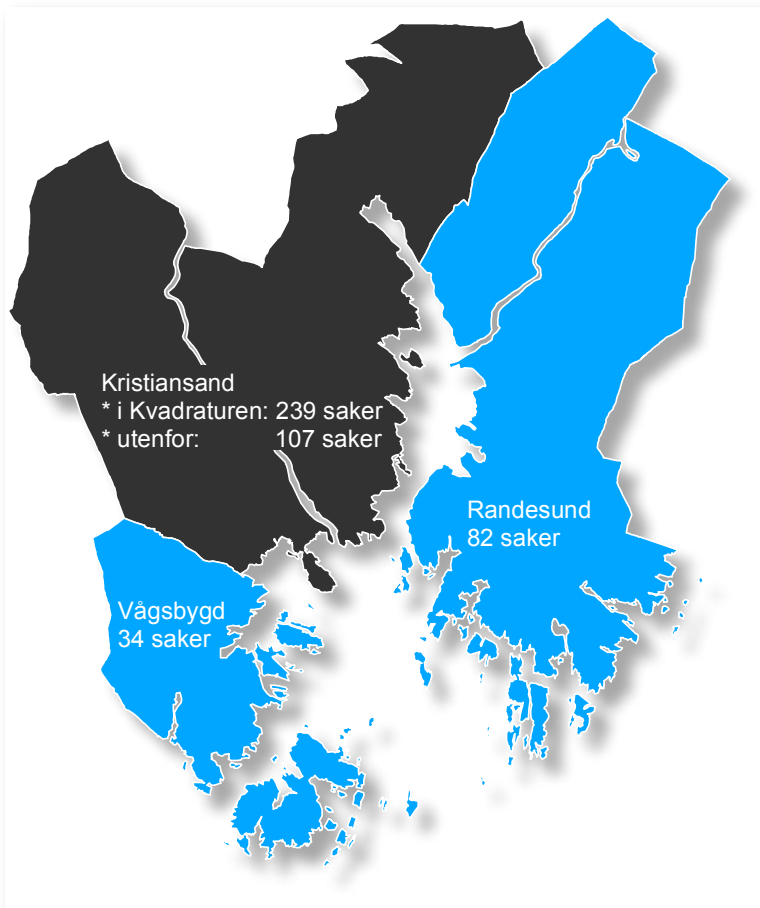
Det er en positiv endring at det er nedgang på kriminalitet begått av ungdom bosatt i Kristiansand.

- Av totalt 239 ungdommer som ble registrert for lovbrudd i 2017, var 108 ungdom innvandrere eller norskfødt med innvandrerforeldre, det er 27 flere enn året før.

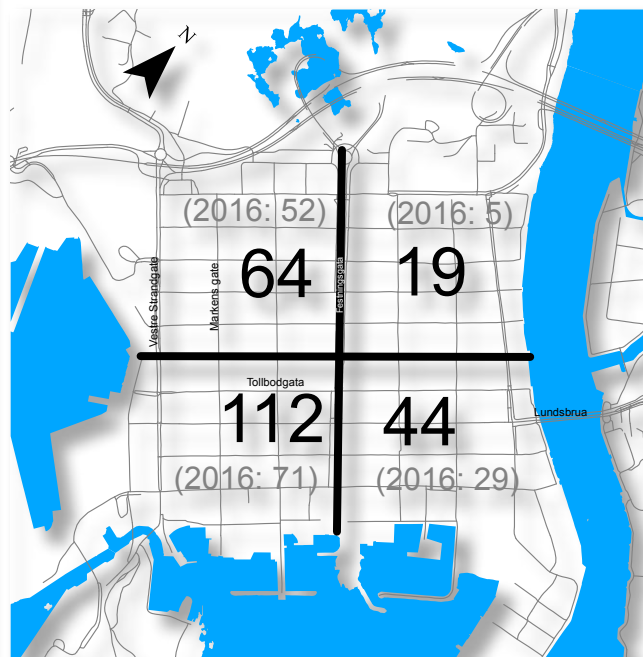
Kjønnsfordelingen er 17 jenter og 91 gutter.

Registrerte lovbrudd domineres av gutter mellom 16 og 17 år. ■

Steder, miljøer og situasjoner

Registrerte saker i Kristiansand kommune.

Registrerte saker i Kvadraturen.

Situasjonsbildet

Fordelingen av de 462 anmeldte sakene i 2017 er slik:

KRISTIANSAND POLITISTASJON 346 SAKER, mot 226 saker året før.

Flest saker er registrert i Kvadraturen, Grim og på Lund.

RANDESUND POLITISTASJON 82 SAKER, mot 66 saker året før.

Flest saker er registrert i Sørlandsparken og på Søm.

VÅGSBYGD POLITISTASJON 34 SAKER, mot 37 saker året før.

Flest saker er registrert i Augland/Vågsbygd senter.

Det er som kjent få av ungdommene som bor i Kvadraturen, men hovedvekten av kriminalitet begått av mindreåri-

ge foregår der. Det gjelder alle ukedager og hele året. I 2017 er det registrert flest saker i forbindelse med helgene og månedene, april, mai, juni, september og oktober.

Kvadraturen er et område med flere risikofaktorer, som lite voksenkontakt og voksenkontroll. Det er derfor en kontinuerlig utfordring å ha oversikt og kontroll på dette området, for å avdekke og redusere kriminalitet.

Politiet har i 2017, og for første gang, gitt enkelte ungdommer forbud mot å oppholde seg i Kvadraturen, i gitte tidsrom av døgnet. Denne begrensningen ble foretatt i håp om å redusere muligheten til å begå nye kriminelle handlinger av disse ungdommene. Det ble begått gjentatte brudd på oppholdsforbudet,

og det førte til nye saker hos politiet. For enkelte ble sinnet mot politiet forsterket, noe som resulterte i flere saker med vold og forulemping mot politiet.

Fra 2016 til 2017 ble det registrert en økning fra 157 til 239 saker i **Kvadraturen**. En økning på 82 saker.

Det er størst økning på saker med vold, fra 34 til 66 saker.

De mest alvorlige voldssakene gjelder trusler, 9 saker, vold 28 saker, vold og forulemping av offentlige tjenestemenn/ politi 32 saker.

Kriminalitetstypen annen har økt fra 20 til 77 saker, av disse sakene gjelder 42 saker brudd på oppholdsforbud i Kvadraturen.

Det er 24 narkotikasaker og 65 vinningsaker, det er litt nedgang sammenliknet med året før.

Som det fremgår av kartet og kontaktpersonene er det enkelte steder i Kvadraturen og i bydelene som viser seg å være mer risikoutsatte for kriminalitet. Det gjelder narkotikakriminalitet, tyveri, trusler, vold, slåssing og drikking av alkohol. Det gjelder både ukedager og helger, ettermiddager og kvelder.

Kontaktpersonene nevner følgende områder: Området rundt nedre del av Markensgt. Vestre Strandgate, Idda, Nybyen, Baneheia, Odderøya, rundt Vågsbygdsenter, Sørlandsparken, Lund, Grim, Hånes, i utkant av skoleområder generelt både ungdomskoler og videregående skoler, langs Otra mellom Tangen og Kvadraturen skolesenter.

Kontaktpersonene uttrykker bekymring for ungdoms rusbruk, både alkohol og hasj, samt kriminalitet i alle bydeler. Det gjelder ikke mange ungdommer fra hvert sted. Ulike kontaktpersoner nevner derimot økt bekymring for enkelte ungdom på Lund, Grim, Søm, Hånes og Vågsbygd.

Det typiske er at ungdom fra ulike bydeler og kommuner, som har ulike utfordringer og hvor det er bekymring for rus og kriminalitet, ofte finner hverandre og møtes i Kvadraturen. De fleste er mellom 14 og 19 år.

Enkelte ungdommer kan oppholde seg der flere dager i uken og være der til langt på kvelden. De er der for å treffe venner, se om det skjer noe, eller i påvente av buss videre.

Når det gjelder høyreekstremer ungdomsmiljø, så kan vi ikke si at vi har det i Kristiansand. Men kontaktpersoner informerer om en liten økning i høyreek-

streme uttrykksformer og symbolbruk, som hakekors på gjenstander.

Flere kontaktpersoner beskriver en bekymringsfull situasjon, hvor de opplever at ungdom ikke vil informere om de ser, eller hører om noe farlig, ulovlig eller bekymringsfullt. Det kan gjelde rus, vold eller, tyveri.

Noen frykter hevn om de sier fra, andre frykter at de blir utestengt fra venner eller et fellesskap på sosiale medier. Andre sier de frykter situasjonen skal bli verre om de sier fra til noen voksne. De vil ikke være en «tyster»

En situasjon som har blitt tydeligere høsten 2017 er ungdommer som har læremessige utfordringer og sosiale begrensinger, og som av den grunn oppleves som spesielt sårbare for å bli utnyttet i sammenhenger med rus og kriminalitet.

Utfordringer og utviklingstrekk

- Det typiske er at ungdom fra ulike bydeler og kommuner, som har ulike utfordringer og hvor det er bekymring for rus og kriminalitet, ofte finner hverandre og møtes i Kvadraturen. Dette er stort sett ungdom mellom 14 og 19 år. Enkelte ungdommer kan oppholde seg der flere dager i uken og være der til langt på kvelden. De er der for å treffe venner, se om det skjer noe, eller i påvente av buss videre.
- Flere kontaktpersoner beskriver en bekymringsfull situasjon, hvor de opplever at ungdom ikke vil informere om de ser, eller hører om noe farlig, ulovlig eller bekymringsfullt. Det kan gjelde rus, vold eller tyveri.

Noen frykter hevn om de sier fra, andre frykter at de blir utestengt fra venner eller et fellesskap på sosiale medier. Andre sier de frykter situasjonen skal bli verre om de sier fra til noen voksne, de vil ikke være en «tyster».

- En situasjon som har blitt tydeligere høsten 2017 er ungdommer som har læremessige utfordringer og sosiale begrensinger, og som av den grunn oppleves spesielt sårbare for å bli utnyttet i sammenhenger med rus og kriminalitet.
- Politiet har i 2017, og for første gang, gitt enkelte ungdommer forbud mot å oppholde seg i Kvadraturen, i gitte tidsrom av døgnet. Denne begrensningen ble foretatt i håp om å redusere muligheten til å begå nye kriminelle handlinger av disse ungdommene. Det ble begått gjentatte brudd på oppholdsforbud, som førte til nye saker hos politiet.
- Fra 2016 til 2017 ble det registrert en økning fra 157 til 239 saker i **Kvadraturen**. En økning på 82 saker.

Det er størst økning på saker med vold fra 34 til 66 saker.

De mest alvorlige voldssakene gjelder trusler, 9 saker, vold 28 saker, vold og forulemping av offentlige tjenestemenn/ politi 32 saker.

Kriminalitetstypen annen har økt fra 20 til 77 saker, av disse sakene gjelder 42 saker brudd på oppholdsforbud i Kvadraturen.

Det er 24 narkotikasaker og 65 vinningsaker, det er litt nedgang sammenliknet med året før. ■

Unge gjengangere

I løpet av 2017 er 20 ungdommer registrert med fem forhold eller mer. Disse blir da betegnet som gjengangere.

Antall straffbare forhold er ofte høyere enn antall straffbare saker, da flere personer kan være registrert inn i en sak.

SITUASJONSBILDE

En viktig erkjennelse i det kriminalitetsforebyggende arbeidet for barn og unge, er at det ofte er få ungdommer som står bak mye av den kriminelle aktiviteten. Dette er et gjennomgående tema både i den forskningsbaserte og den erfaringsbaserte kunnskapen fra fagområdet.

Problematikken knyttet til ungdom som begår gjentatt kriminalitet er ofte svært sammensatt. Flere sliter med sin psykiske helse og kommer fra vanskelige oppvekstmiljø. Rusproblematikk er en fellesnevner og en opprettholdende faktor for kriminalitet.

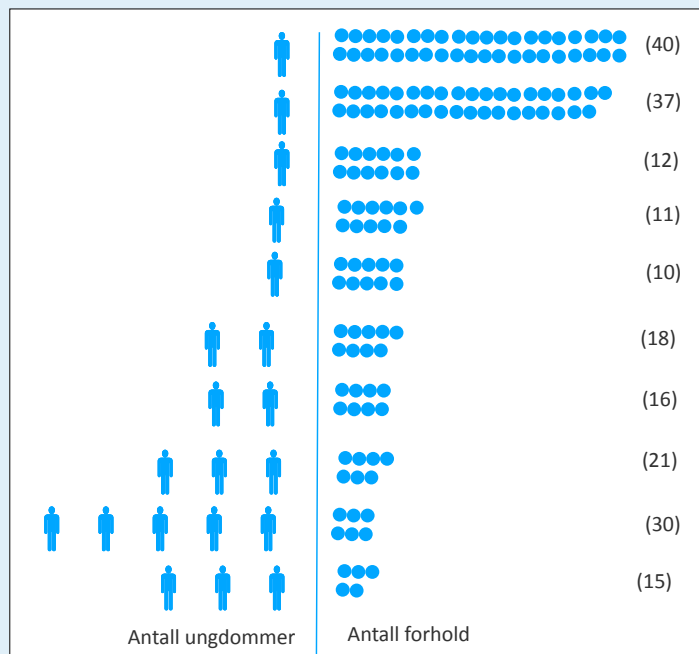
I 2017 er 239 ungdommer registrert med totalt 529 forhold.

Av disse er 20 gjengangere. Den mest aktive er registrert med 40 forhold.

Samlet sett står de bak 210 forhold begått i 2017.

I 2016 ble 228 ungdommer registrert med totalt 370 forhold. Av disse var 13 gjengangere. Den mest aktive var registrert med 16 forhold. Samlet sett sto de bak 102 forhold begått i 2016.

Av de 20 gjengangerne har de fleste ungdommene kontakt med Barneverntjenesten for Kristiansandsregionen, eller barneverntjeneste andre steder i landet. Det er 2 jenter og 18 gutter. De aller fleste av gjengangerne er minoritetsgutter. Av de 20 gjengangerne så var 5 av disse betegnet som gjenganger også i 2016.

Antall ungdom og antall forhold i 2017.

Det er en bekymringsfull økning på antall gjengangere og på antall forhold begått av disse.

Det er derimot nedgang på antall ungdommer som har begått 1 forhold og mellom 2 og 4 forhold.

UTFORDRINGER OG UTVIKLINGSTREKK

- Problematikken knyttet til ungdom som begår gjentatt kriminalitet er ofte omfattende og svært sammensatt. Flere sliter med sin psykiske helse og kommer fra vanskelige oppvekstmiljø. Rus er en fellesnevner og en opprettholdende faktor for kriminalitet.

- Det er en bekymringsfull økning på antall gjengangere og på antall forhold begått av disse.

Det er derimot nedgang på antall ungdommer som har begått 1 forhold og mellom 2 og 4 forhold.

- 239 ungdommer er registrert med totalt 529 forhold.

Antall gjengangere har økt fra 13 til 20 i 2017.

Den mest aktive er registrert med 40 forhold.

Samlet sett står de bak 210 forhold begått i 2017.

- De fleste av gjengangerne har kontakt med Barneverntjenesten for Kristiansandsregionen, eller med barneverntjeneste andre steder i landet.

Det er 2 Jenter og 18 gutter. De aller fleste av gjengangerne er minoritetsgutter.

Av de 20 gjengangerne så var 5 av disse betegnet som gjenganger også i 2016.

Kontaktpersonene til Trendrapporten oppgir følgende punkter, som mulige opprettholdende faktorer for utfordringene/problemene beskrevet i rapporten:

Rus - alkohol og narkotika.

Opplevelse av å være utenfor på skole, jobb og i fritiden, manglende tilhørighet.

Manglende livsmestring- psykisk uhelse.

Manglende mestringsopplevelser i hverdagen, størst opplevelse av mestring ved å true og slåss.

Konflikter i hjemmet.

Ulike samarbeidsproblemer med foresatte og hjelpeinstanser.

Barn og unge med foresatte som har rusproblemer, eller sliter psykisk, slik at det går utover omsorgsevnen.

Ubearbeidede traumer hos ungdom og foresatte.

Problemer med samspill mellom foreldre og barn, barna har overtatt kontrollen i hjemmet.

Mobbing, trusler og trakassering på sosiale medier, press på å være tilgjengelig på nett døgnet rundt.

Skolen som system, for mye teori, for lite praktisk og kreativt.

Familier som er lite integrert i det norske samfunn, kan gjelde ungdom og, eller foresatte, dårlig språkforståelse.

Familier med mange barn, som bor trangt. Det kan føre til at barna/ ungdommen søker ut for å være med venner, eller oppholder seg i Kvadraturen.

For lite, eller ikke godt nok, samarbeid mellom politi, barnevern og aktuelle barnevernsinstitusjoner.

For lite mulighet til å arbeide mer kreativt og tett med relasjonsarbeid til ungdom over lengre tid.

Politiet, Kristiansand driftsenhet

BESØKSADRESSE:

Tollbodgata 45, 4614 Kristiansand

POSTADRESSE:

Postboks 514 Lund, 4605 Kristiansand

TELEFON:

02800

**Kriminalitetsforebyggende team,
barneverntjenesten i Kristiansand**

BESØKSADRESSE:

Tollbodgata 45, 4614 Kristiansand

POSTADRESSE:

Postboks 514 Lund, 4605 Kristiansand

TELEFON:

951 96 705 / 906 39 242 / 900 10 703

**Kriminalitetsforebyggende koordinator,
By- og samfunnsenheten**

BESØKSADRESSE:

Tollbodgata 14, 4604 Kristiansand

POSTADRESSE:

Postboks 417, Lund, 4604 Kristiansand

TELEFON:

95 23 58 20